

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

З А Т В Е Р Д Ж У Ю

Завідувач кафедри

Б. В. Сяюшинський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКП 1.2.1. ВСТУП ДО ФАХУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія

(шифр і назва спеціальності)

факультет історичний факультет, кафедра філософії та соціології

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма «Вступ до фаху» для студентів за спеціальністю 054
Соціологія

Розробник:

Слющинський Б.В., д.соц.н., професор кафедри філософії та соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології.

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри філософії та соціології

Слющинський Б.В.

(підпис)

(прізвище і ініціали)

©Слющинський Б.В., 2020 рік

© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Дисципліна професійної підготовки	
Модулів – 2	Спеціальність: 054Соціологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання за вибором студента		Семестр	
Загальна кількість годин –150		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних –50 самостійної роботи студента – 88	Освітнього ступеня: бакалавр	26 год.	10
		Семінарські	
		24 год.	10
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		108 год.	126
		Індивідуальні завдання:	
2год.	4год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –50/100 (33/67%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів сучасних знань та уявлень щодо основних напрямків теоретичних та емпіричних досліджень соціологічної науки; предмет, об'єкт, методи, функції і структурні рівні соціологічного знання; спільне і відмінне між соціологією та іншими соціогуманітарними науками, етапи розвитку та головні персоналії світової та вітчизняної соціології; чинники та механізми інституціоналізації соціології в Україні та світі в цілому; професійні якості соціолога, професійну етику соціологічної діяльності.

Завдання дисципліни:

- визначення предметного поля та категоріального апарату соціології як науки;
- формування початкових здібностей щодо організації та проведення соціологічного дослідження;
- аналіз сучасного стану, проблеми та перспективи, професіоналізації соціологічної діяльності в Україні тощо.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- визначення предмета та об'єкта, головних функцій соціології;
- структуру соціологічного знання;
- основні поняття та категорії соціології;
- основні методи соціологічного (емпіричного) дослідження;
- економічні, історичні, соціокультурні та теоретичні передумови виникнення соціології як самостійної науки;
- етапи розвитку соціологічної науки ;
- специфіку та напрямки діяльності соціолога-професіонала;
- зміст основних етапів інституціоналізації соціологічної науки;
- основні напрямки розвитку сучасної соціологічної теорії та практики;

вміти:

- реферувати наукову соціологічну літературу,
- складати словник основних понять та категорій соціологічної науки,
- написати текст реферату, есе тощо;
- застосовувати категоріальний апарат соціології для аналізу соціальних процесів.

Навчальна дисципліна «Вступ до фаху»

<i>сприяє досягненню наступних результатів навчання</i>
РН1. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.
РН2. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.
РН 3. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.
РН 4. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.
РН 12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.
<i>забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:</i>

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<p><i>ЗК01.</i> Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p><i>ЗК02.</i> Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p><i>ЗК04.</i> Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p><i>ЗК05.</i> Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p><i>ЗК08.</i> Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p><i>ЗК09.</i> Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p><i>ЗК11.</i> Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p><i>ЗК12.</i> Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p><i>СК01.</i> Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.</p> <p><i>СК02.</i> Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.</p> <p><i>СК03.</i> Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.</p> <p><i>СК04.</i> Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.</p> <p><i>СК05.</i> Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження</p> <p><i>СК06.</i> Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p><i>СК07.</i> Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців</p> <p><i>СК08.</i> Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.</p> <p><i>СК09.</i> Здатність розумітися на специфіці суспільних процесів та особливостях розвитку соціальних спільнот в регіоні.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука про суспільство

Тема 1. Предмет і функції соціології.

Знання про суспільство та соціологія. Соціологія як наука. Поняття соціального. Багатовимірність соціальних ситуацій. Основні функції соціології. Соціологія в системі наук про суспільство.

Тема 2. Основні рівні соціологічного знання.

Структура системи соціологічного знання. Соціологічна теорія, її типи, рівні та способи побудови. Спеціальні соціологічні теорії. Галузеві соціологічні теорії. Соціологічні дослідження як інструмент пізнання соціальної реальності. Взаємодія елементів системи соціологічного знання. Рівні дослідження: мікро-, мезо-, макро– та глобальна соціологія

Тема 3. Соціологічний підхід до вивчення процесів та явищ : особливості та переваги застосування

Теоретична соціологія та соціологічна уява. Загальна соціологічна теорія. Основні принципи загальної соціологічної теорії. Понятійно-категоріальний апарат соціологічної науки, його роль у пізнанні соціального життя. Соціологічне теоретизування, мислення та уява. Соціологічна уява в соціологічних теоріях. Соціологічні парадигми.

Тема 4. Соціологічні закони і категорії

Сутність і зміст соціологічних законів. Класифікація соціологічних законів. Поняття і специфіка соціологічних категорій. Типологія і зміст соціологічних категорій

Тема 5. Соціологічне (емпіричне) дослідження: типологія, програма, методи та етапи здійснення.

Сутність і типологія соціологічного дослідження. Структура програми соціологічного дослідження. Основні методи збирання соціологічної інформації. Інтеграція соціологічних методів. Анкета– інструмент отримання емпіричних даних

Тема 6. Соціологічний аналіз та використання його результатів

Сутність аналізу соціологічної інформації. Надійність соціологічної інформації. Шляхи використання соціологічних даних. Ефективність соціологічних досліджень

Тема 7. «Суспільство» та «культура» як головні поняття соціології.

Соціологія. Культура. Обумовленість категоріального апарату соціологічної науки методологічною позицією дослідника. Роль соціології у розвитку сучасної України. Необхідність «втручання» соціології у розробку соціальної політики та обґрунтування реформ, що здійснюються українською державою. Проблеми та перспективи розвитку соціології в Україні. Інституціоналізація громадської думки як умова розбудови громадянського суспільства та правової держави в Україні.

Тема 8. Прогнозування соціальних явищ та процесів

Сутність передбачення. Особливості виникнення передбачення. Способи передбачення: наукове та ненаукове. Форми ненаукового передбачення. Передумови виникнення соціального прогнозування. Поняття прогнозування та прогнозу. Футурологія. Прогностика та соціологія. Наукові засади складання соціального прогнозу. Методологія соціального прогнозування.

Змістовний модуль 2. Соціологія як професійна діяльність

Тема 9. Інституціоналізація світової та вітчизняної соціології

Система соціологічної освіти, міжнародні та вітчизняні професійні організації соціологів, дослідницькі центри. Чинники, показники та етапи

інституціоналізації соціологічної науки та соціологічної освіти у світі та в незалежній Україні. Підготовка професійних соціологів як головне завдання спеціальної соціологічної освіти. Інституціоналізація соціологічної освіти як фактор професіоналізації соціологічної діяльності та формування громадянської культури особистості.

Тема 10. Соціологія як професія. Основні напрямки професійної діяльності соціолога.

Професіоналізація соціологічної діяльності як показник інституціоналізації соціології. Види професійної діяльності соціолога: соціоінженерна, викладацька, науково-дослідна, консультативна тощо. Розширення сфери професійної діяльності соціологів.

Тема 11. Соціально-інженерна діяльність соціологів

Соціально-інженерна діяльність соціологів, зайнятих безпосередньо в практичній роботі. Соціальне проектування та соціальні технології як необхідні умови здійснення соціально-інженерної діяльності. Дискусії щодо соціальної інженерії. Проблема гуманізації професійної соціологічної діяльності.

Тема 12. Основні вимоги до професійно-ділових якостей соціолога.

Вміння, навички, професійно-ділові якості, необхідні для соціологічної діяльності: викладацької, дослідницької, консультативної тощо. Ч. Р. Мілс про вимоги до соціологічної мови, необхідність сполучення високої професійної майстерності з розвинутою здатністю популяризації, спроможністю викладати свої думки витончено і ясно. М. Вебер про необхідність пристрасності у науковій діяльності («Наука як покликання і професія»), про вимоги до викладацької діяльності. П. Сорокін про служіння істині, сумління, моральну чистоту, любов до продуктивної праці, неприпустимість байдикування як про важливі характеристики професійної діяльності соціолога.

Тема 13. Поняття професійної етики. Етичні вимоги до діяльності фахівця-соціолога. Професійний кодекс соціолога

Професійна етика як сукупність моральних принципів, якими має керуватися представник тієї чи іншої професії, здійснюючи свою діяльність. Р. Мертон про головні моральні принципи наукової діяльності. «Етика відповідальності» М. Вебера. Поняття «інтелектуальної чесності». Проблеми співвідношення професіоналізму і морального обов'язку фахівця-соціолога. Професійний кодекс соціолога. Головні положення Професійного кодексу соціолога – члена Соціологічної асоціації України. Основні складові елементи етики професійної діяльності вченого-соціолога: етика наукового дослідження.

Тема 14. Становлення соціологічних шкіл в Україні як фактор інституціоналізації вітчизняної соціології.

Наукова школа як теоретичне поняття та соціальний феномен. Соціологічна школа як суб'єкт наукової (соціологічної) діяльності, неформальне співтовариство професіоналів-соціологів, об'єднаних у своїх дослідженнях суспільства певною дослідницькою парадигмою, нормами та

цінностями наукової діяльності, які транслюються наступним поколінням учених завдяки виробленим цим співтовариством механізмам наслідування. Внесок Ленінградської, Новосибірської, Харківської та інших соціологічних шкіл в інституціоналізацію радянської соціології. Сучасні вітчизняні школи соціології.

Тема 15. Значення соціології як науки та професійної діяльності в сучасному українському суспільстві.

Створення в Україні громадянського суспільства як мета реалізації громадянських функцій соціології. Формування та розвиток соціологічного мислення різних верств населення як одна з головних умов розбудови громадянського суспільства. Роль загальносоціологічної та спеціальної соціологічної освіти у формуванні соціологічного мислення особистості. Інформаційна функція як складова громадянських функцій соціології. Необхідність «втручання» соціології у розробку соціальної політики та обґрунтування реформ, що здійснюються українською державою. Інституціоналізація громадської думки як умова розбудови громадянського суспільства та правової держави в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Соціологія як наука про суспільство													
Тема 1. Предмет і функції соціології	10	2	2			7	9	2				7	
Тема 2. Основні рівні соціологічного знання	10		2			7	7						8
Тема 3 Соціологічний підхід до вивчення процесів та явищ : особливості та переваги застосування	10	2	2			6	9		2				8
Тема 4 Соціологічні закони і категорії	10	2	2			6	9					7	
Тема 5 Соціологічне (емпіричне) дослідження: типологія, програма, методи та етапи здійснення.	10	2	2			6	7	2				7	
Тема 6 Соціологічний аналіз та використання його результатів	10	2	2			6	9						7
Тема 7 «Суспільство» та «культура» як головні поняття соціології	10	2	2			7	9	2				8	
Тема 8 Прогнозування соціальних явищ та процесів	10	2				7	11						8
Разом за змістовим модулем 1	80	14	14			52	70	6	4			60	
Змістовий модуль 2. Соціологія як професійна діяльність													
Тема 9. Інституціоналізація світової та вітчизняної соціології	10	2	2			7	11	2				10	
Тема 10. Соціологія як професія.	10	2				8	10		2				9
Тема 11. Соціально-інженерна діяльність соціологів	10		2			7	12						9
Тема 12. Основні вимоги до професійно-ділових якостей соціолога	10	2	2			6	10		2				9
Тема 13. Поняття	10	2	2			6	9					9	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
професійної етики.												
Тема 14. Становлення соціологічних шкіл в Україні як фактор інституціоналізації вітчизняної соціології.	10	2	2			6	13	2	2			10
Тема 15. Значення соціології як науки та професійної діяльності в сучасному українському суспільстві.	8	2				6	11					10
Разом за змістовим модулем 2	68	12	10			46	76	4	6			66
Усього годин	148	26	24			98	146	10	10			126
ІНДЗ. Реферат з курсу «Вступ до соціології»					2						4	
Усього годин	150	26	24		2	98	150	10	10		4	126

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден.від.	заочн. від.
1	Предмет і функції соціології	2	-
2	Основні рівні соціологічного знання	2	-
3	Соціологічний підхід до вивчення процесів та явищ : особливості та переваги застосування	2	2
4	Соціологічні закони і категорії	2	
5	Соціологічне (емпіричне) дослідження: типологія, програма, методи та етапи здійснення	2	-
6	Соціологічний аналіз та використання його результатів	2	-
7	«Суспільство» та «культура» як головні поняття соціології	2	2
8	Прогнозування соціальних явищ та процесів		
9	Інституціоналізація світової та вітчизняної соціології	2	2
10	Соціологія як професія. Основні напрямки професійної діяльності соціолога		
11	Соціально-інженерна діяльність соціологів	2	2
12	Основні вимоги до професійно-ділових якостей	2	

	соціолога		
13	Поняття професійної етики. Етичні вимоги до діяльності фахівця-соціолога. Професійний кодекс соціолога	2	-
14	Становлення соціологічних шкіл в Україні як фактор інституціоналізації вітчизняної соціології	2	2
15	Значення соціології як науки та професійної діяльності в сучасному українському суспільстві		
	Всього	24	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден.від.	ден.від.
1	Рівні дослідження: мікро-, мезо-, макро– та глобальна соціологія	11	17
2	Ефективність соціологічних досліджень	11	15
3	Інституціоналізація громадської думки як умова розбудови громадянського суспільства та правової держави в Україні.	11	16
4	Прогностика та соціологія	11	15
5	Підготовка професійних соціологів як головне завдання спеціальної соціологічної освіти	11	16
6	Розширення сфери професійної діяльності соціологів	11	16
7	Ч. Р. Мілс про вимоги до соціологічної мови	11	15
8	Головні положення Професійного кодексу соціолога – члена Соціологічної асоціації України.	11	16
	Разом	98	126

7. Індивідуальні завдання

Написання та захист семестрової індивідуальної роботи за обраною тематикою.

1. Виникнення соціології як науки. Гносеологічні та соціальні передумови становлення соціології.
2. Місце соціології в системі сучасного суспільствознавства.
3. Типологія та класифікація суб'єктів суспільного життя.
4. Структура соціологічного знання. Теоретична та прикладна соціологія.
5. Загальносоціологічна теорія: місце та роль в системі соціологічного знання.
6. Галузеві та спеціальні соціологічні теорії: місце та роль в системі соціологічного знання.
7. Емпіричні соціологічні дослідження: значення та роль у розвитку соціологічного знання.
8. Функції соціології: загальна характеристика.
9. Основні соціологічні категорії та поняття.
10. Ідея прогресу в соціології та типологія соціальних систем.
11. Ідеї та принципи соціологічної концепції О. Конта.
12. Соціальна структура суспільства та суспільні відносини як об'єкти соціологічного аналізу.
13. Економічна система суспільства як об'єкт соціологічного аналізу.
14. Поняття соціальної нерівності. Основні типи соціальної нерівності.
15. Соціологія як професія. Особливості професійної підготовки соціологів.
16. Основні напрямки професійної діяльності соціолога в економічній, політичній і духовній сферах суспільного життя.
17. Соціологічні служби: класифікація та завдання. Міжнародні та національні професійні організації соціологів.

8. Методи навчання

Інтерактивні лекції, доповіді на семінарських заняттях, реферати, рецензії на відповіді однокурсників, диспути, конспектування, пошук нового матеріалу у періодичних виданнях, мережі Інтернет, написання есе, складання словника, підготовка та захист презентації PowerPoint та інше.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінка за виконання модульних завдань, модульна контрольна робота, співбесіда під час індивідуальних завдань.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Сума	
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль № 2								50 (екзамен)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	50	
2	2	2	2	2	5	5	5	2	3	2	3	5	5	5		
25								25								

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, монографії, тести для модульних контрольних робіт, методичні рекомендації

12. Рекомендована література

Базова

- Гідденс Е. Соціологія / Е. Гідденс. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
- Грабовець О.В. Соціологія суспільства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Грабовець. - Чернігів : Деснянська правда, 2010. - 168 с.
- Єрко Г. Соціологія: навч.-метод. посіб. / Г.Єрко ; Упр. освіти і науки Волин. облдержадмін., Луц. пед. коледж. - Луцьк : Твердиня, 2010. - 206 с.
- Зарубіжна соціологія (XX- початок XXI століття): хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара ; уклад.: В. Г. Городяненко, В. В. Ніколенко. - Д. : Вид-во ДНУ, 2009. – 654 с.
- Захарченко М. В. Історія соціології від античності до початку ХХ ст.: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. - 334 с.
- Кондратик Л.Й. Історія соціології України в іменах / Л.Й.Кондратик. – Луцьк: РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 1996. – 106 с.
- Козирев М.П. Соціологія : підручник / М. П. Козирев ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. - 655 с.

8. Козловець М.А. Соціологія: кредит.-модул. курс : навч. посіб. / М.А. Козловець, В.О. Федоренко, І.В. Копитова; Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Житомир. ін-т. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 491 с.
9. Купрієнко С.А. Словник Соціології (літери А–Я) / С.А. Купрієнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuprienko.info/kupriyenko-s-a-slovník-sotsiologiyi-literi-a-ya/7/>.
10. Лукашевич М.П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К. : МАУП, 1999. - 344 с.
11. Лукашевич Н.П. Введение в социологию : учеб.- метод. пособ. / Н.П. Лукашевич, Н.В.Туленков. - К. : МАУП, 1996. - 124 с.
12. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс: підручник /М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2004. – 456 с.
13. Масионис Дж. Социология / Дж. Масионис ; пер. с англ.: З. Замчука, С. Комарова, А. Смирнова. - 9-е изд. - СПб. : Питер, 2004. - 752 с.
14. Общасоциология : учебное пособие / подобщ. ред. проф. А.Г. Эфендиева. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 654 с.
15. Погорілий О. І. Соціологічна думка ХХ століття: посібник / О. І. Погорілий ; Міжнародний фонд "Відродження". - К. : Либідь, 1996. - 224 с.
16. Попова И.М.Социология. Введение в специальность. Учебник для студентов высших учебных заведений. – Киев: Тандем, 1997. – 287 с.
17. Радугин А. А. Социология / А. А. Радугин, К. А. Радугин. – М. : Наука, 1996. – 453 с.
18. Слющинський Б.В. Соціологія: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / Б.В. Слющинський, П.М. Іванов. - Маріуполь : ПДТУ, 2011. - 148 с.
19. Соколов С. В. Социология : учеб. пособие / С. В. Соколов. – М. : Форум, 2008. – 400 с.
20. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Л.Г. Сокурянська. – Харків, 2011. – 206 с. – Режим доступу: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/8755>.
21. Соціологічна думка України : навч. посіб. / М. В. Захарченко, В.Ф. Бурлачук, М. О. Молчанов та ін.. – Київ: Заповіт, 1996. – 423 с.
22. Соціологія : підручник / Ю. Ф.Пачковський та ін.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 416 с.
23. Соціологія: схеми, таблиці, діаграми, графіки: навч. посіб. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ін-т лідерства та соц. наук ; авт.-уклад. Т. Г. Купрій. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 160 с.
24. Соціологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб./ О.Є. Коваль, А.Н. Гірняк, Т.Л. Надвичина, В.С. Біскуп; за заг. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 53 с.
25. Танчин І.З. Соціологія / І.З. Танчин. – К. : Знання, 2007. – 351 с.
26. Яремчук С.С. Соціологія: навч. посіб. / С. С. Яремчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2015. - 239 с.

Допоміжна

1. Артеменко С. Б. Методичні аспекти викладання дисципліни «Вступ до спеціальності «Соціологія» для студентів соціологічного фаху / С.Б. Артеменко, А. Б. Фляшнікова // Нова парадигма. - 2015. - Вип. 126. - С. 194-200. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nora_2015_126_23.
2. Історія вітчизняних соціологічних теорій і вчень: навч.-метод. посібник / Донецький держ. ун-т управління; уклад. В. В. Білецький. - 2. вид. – Донецьк : ДонДДУ : УКЦентр ; Донецьк : НТШ-Донецьк2007. - 136 с.
3. Костенко Н. Місце і час соціології / Н. Костенко, С. Макеєв// Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – № 1. – С. 11-32.
4. Кучерук С.С. Витоки української соціології: навч. посіб. з курсу історії соціології / С. С. Кучерук ; упоряд. Г. Радецька. - Хмельницький : НВП «Евріка» ТОВ, 2001. – 38 с.
5. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства: монографія / В. Пилипенко. - Л. : ЗУКЦ, 2012. - 329 с.
6. Ручка А.О. Курс Історії теоретичної соціології / А.О. Ручка, В.В. Танчер. – К., 1995. – 224 с.
7. Соціологія: Короткий енциклопедичний словник / В.І. Волович, В.І. Тарасенко та ін., під заг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998.
8. Соціологія: відповіді на питання екзаменац. білетів : навч. посіб. / Н.Й. Черниш та ін. ; за ред. д-ра соц. наук, проф. Н. Й. Черниш. - К. : Знання, 2012. - 446 с.
9. Сулько В.С. Українська соціологічна думка в пошуках істини: (зародження і становлення вітчизняної соціології в процесі національного державотворення. Від найдавніших часів до кінця ХІХ століття): навч. посібник для викладачів і студ. вузів / В. С. Сулько ; Науково-методичний центр вищої освіти, Рівненський держ. гуманітарний ун-т. - К., 2002. - 360 с.

